

Världsarv

Kvarkens skärgård

svenska |

Jakt

Jakten var ett viktigt näringstillskott i skärgården och man jagade främst för köttets skull. Efter säljakten har jakten på sjöfågel varit en viktig källa till att få färskt kött på bordet i skärgårdshemmen. Om våren jagade man hannar av sjöfågel, honan gav både ägg och såg till att stammen hölls stark. Man plockade även ägg av måsfåglar.

ORREBULVAN (LOCKFÅGEL). FOTO: HANS HÄSTBACKA

Primitivaste jaktformen är så kallad passiv jakt, som går ut på att djuren lockas in i fällor, gropar eller snaror. Olika konstruktioner av stockfällor, som med sin tyngd dödar eller fångar villebrådet, är en mycket gammal metod och har ursprungligen använts i jakten av ett stort antal djurarter. Erik Klingius beskriver i sin text om Malax från år 1767 att allmogén fångat tjäder, orre, järpe och snöripor med flakar.

Snaror användes för att fånga både stora och små djur fångstmannen gjorde en snarstig i skogen med hundratals snaror. De var gjorda av tagel, senare av mässingstråd, och gnedes in med barr och tallkåda för att dofta skog. Harsnaran gillra-

des i gärdesgården och fågelsnaran i ett skogssnår.

Saxar av olika storlekar har använts för björn, varg, räv, lo, mård, ekorre, hare, utter och säl. Saxarna måste behandlas för att inte lukta järn och skrämja bort villebrådet, man brände dem och gned in dem med barr och kåda.

Den aktiva jakten bedrevs med spjut, klubbor, slungor samt pilbåge, som senare utvecklades till armborstet. Samtliga förlorade dock mark när eldvapnet började användas, lod och hagelbössan dominerade all jakt. Under 1900 - talet var fågeljakten av störst betydelse. Ute på holmarna hittar man vetaskårar, skyttevallar bakom vilken skytten låg och vak-

tade. Man använde vettar, (uppstoppade fåglar) på vattnet för att locka sjöfågeln inom skotthåll. Jakten på skogsfågel bedrevs med bulvaner (lockfåglar), placerade i träd eller på långa stänger i björktopparna, men de jagades även på sina spelplatser under vårvintern och våren. Man sköt då även bara hanfåglar.

Jakt på hare, man sköt hare när en möjlighet fanns - man gick inte ut för att jaga hare en hel dag. Jakt med drivande hund var inte så vanligt, det hörde mera till den borgerliga jakten.

Jakt på pälsvilt

De arter som jagades för pälsens skull var ekorre, räv, bisam, hermelin samt utter. Under vissa tider har det varit till och med lönsamt att jaga pälsvilt. Ekorrskinden har varit eftertraktade i Finland.

Rävskinden kunde emellanåt ge en rejäl inkomst. På 1920 - talet gav ett bra rävskind ett pris som motsvarade en mjölkko.

Hermelinen jagades med direkt dödande fällor under vintern när pälsen var vit, jakten bedrevs runt åkrar, i diken, samt i lador och riar. Det Österbottniska vapnet har sex hermeliner i vinterpäls på en blå botten, vilket visar på värdet hos viltarten.

Bisamrättan blev efter inplanteringen år 1919 ett viktigt pälsbyte. Den jagades med trampsaxar och mjärdar om våren för sin päls skull.

Uttern var mer svårjagad, eftersom den rör sig både på land och i vatten - den kan ta sig långa sträckor under isen, landkallan, mellan is och vatten och längs stränderna. Pälsen var mycket värdefull.

